

Демонтаж ядерних підводних човнів

СЛАВУТИЧ – ВКРАЙ НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ ВЕЛИКОГО ПАЗЛА

Зброя масового знищення, нерозповсюдження ядерної зброї, протистояння тероризму та ядерна безпека – це питання, які сьогодні хвилюють кожного. На саміті, який відбувся у 2002 р. у Кananаскісі, Канада, лідери Великої вісімки взяли на себе зобов'язання надати до 20 млрд. доларів США протягом десяти років на підтримку нової програми Глобального партнерства, спрямованої проти розповсюдження зброї та засобів масового знищення. Кошти підуть на фінансування великої та комплексної програми, що охоплює проблеми, які варіюються від демонтажу хімічної, біологічної зброї та старих атомних субмарин до зниження ризику розповсюдження досвіду поводження зі зброєю. Цілком зрозуміло, що пом'якшення наслідків чорнобильської аварії відноситься до категорії ядерної безпеки. Та яким же чином пов'язана Програма пом'якшення соціальних наслідків у Славутичі, що реалізується за підтримки Великої Британії, зі згаданою загальною ініціативою?

Хоча місто розпочало своє існування тільки "завдяки" аварії, яка сталася на Чорнобильській АЕС, своєю причетністю до Програми воно зобов'язане не лише цій події. Славутич – тільки одне з міст, які складають частину внеску Великої Британії до програми Глобального партнерства. Велика Британія підтримує зусилля щодо пом'якшення наслідків закриття атомних електростанцій у кількох країнах СНД. Мета Програми – подолання соціально-економічних проблем шляхом сприяння диверсифікації економіки та забезпечення роботи станцій протягом терміну їх експлуатації.

Подібними до Славутича є міста, життєдіяльність яких залежить від Ігналінської (Литва), Козлодуйської (Болгарія) та Бохунської (Словаччина) АЕС, які або вже закриті, або невдовзі підлягають закриттю.

Закриті міста

Хоча, як і Славутич, вищезгадані "міста атомників" ніколи не брали участі у програмах поводження зі зброєю, ситуація, що там склалася, дещо подібна до ситуації у закритих "ядерних містах". Доступ до них підлягав суворому контролю, адже вони

були збудовані задля підтримки радянської програми ядерного озброєння. У Росії таких міст десять. Сьогодні там уже не виробляється зброя, та існує необхідність стримати розповсюдження відповідного досвіду шляхом створення у цих населених пунктах робочих місць, не пов'язаних із виробництвом зброї. Ці завдання вирішуватимуться через виявлення та розвиток перспективних технологій для розгортання комерційної діяльності, сприяння встановленню ділових контактів і впровадження бізнес-ініціатив. Отже, Славутич – це лише одне з кількох міст, які привертають

увагу Міністерства торгівлі та промисловості (МТП) та інших урядових департаментів Великої Британії.

Чим же особливі Чорнобиль і Славутич?

Чорнобиль унікальний тому, що на його долю випала найстрашніша ядерна трагедія мирного часу. Проте, він є лише складовою, хоч і головною складовою, міжнародних зусиль щодо забезпечення світового простору. Чорнобиль та Славутич унікальні не тільки тому, що потребують міжнародної підтримки, їй потрібна відчувається й у багатьох інших місцях. Але їх відрізняє те, що їм доведеться зробити власний, найголовніший внесок. Люди, які працюють на об'єктах атомної енергетики і мешкають неподалік, мають досвід, потрібний під час зняття таких об'єктів з експлуатації. Виконуючи наукові дослідження впливу найстрашнішої катастрофи на навколишнє середовище, вони мають необхідні знання та устаткування, накопичені як у процесі ліквідації наслідків аварії, так і протягом багаторічних післяаварійних досліджень. В ході та-

ких досліджень отримано цікаві результати, які допоможуть планувати заходи щодо радіаційного захисту.

Сьогодні держави жахаються наслідків, спричинених невеличкими ядерними пристроями, такими як вибух "брудної бомби" у великих містах. Люди, що пройшли через Чорнобиль, мають практичний досвід і щодо зусиль протистояння тероризму, адже подібне довелося пережити Прип'яті. Нехай причиною була й не бомба, але зібрано безліч інформації про шляхи розповсюдження забруднення у міському середовищі, даних щодо контрзаходів та здобутого досвіду. Значною частиною цієї інформації та досвіду володіє Міжнародний Чорнобильський центр.

Зробимо світ безпечнішим

Демонтаж атомних субмарин, ліквідація зброї, нейтралізація небезпечних матеріалів та зняття з експлуатації атомних електростанцій потребують величезних міжнародних зусиль. Їх втіленням є Програма співробітництва Великої вісімки – основна

ініціатива, спрямована на забезпечення світу. Поза всяким сумнівом, ця програма стане в пригоді Чорнобилю та Славутичу; адже люди, які працюють та живуть у цих містечках, теж мають багато чого запропонувати ...

МТП разом із Британським офісом співдружності націй та іноземних справ і Міністерством оборони Великої Британії співпрацюють з іншими партнерами з країн Великої вісімки та Європейської комісії (ЄК). У Програмі партнерства Великої вісімки беруть участь Сполучені Штати, Велика Британія, Канада, Німеччина, Італія, Франція, Японія та Росія. США взяли на себе зобов'язання внести 10 млрд. доларів на додаток до 10 млрд., обіцяних іншими країнами-учасниками та ЄК.

Більшу частину представленої інформації було взято з Першого річного звіту Глобального співробітництва, підготовленого Великою Британією. ©Crown Copyright. DTI/Pub 6842/2k/11/03/NP.URN 03/373. Якщо Вас цікавить подальший розвиток подій, відвідайте інтернет-сторінку програми: www.dti.gov.uk/energy/nuclear/fsu

Частково демонтований підводний човен

Фото люб'язно надані ТОВ "Звєздочка", Северодвінськ